

Tematisks pārskats

EIROPAS SAVIENĪBAS PAMATTIESĪBU HARTAS PIEMĒROŠANAS JOMA

Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) piemērošanas joma ir izklāstīta tās 51. pantā, saskaņā ar kuru:

“1. Šīs [...] Hartas noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm, struktūrām, birojiem un aģentūrām, pienācīgi ievērojot subsidiaritātes principu, bet uz dalībvalstīm tad, kad tās īsteno Savienības tiesību aktus. Tādēļ tās ievēro tiesības un principus, kā arī veicina to piemērošanu saskaņā ar savām atbilstīgajām pilnvarām un ievērojot Savienības kompetenci, kas tai piešķirta Līgumos.

2. Ar [...] Hartu netiek paplašināta Savienības tiesību piemērošanas joma, paplašinot Savienības kompetences, un Savienībai netiek noteiktas nekādas jaunas kompetences vai uzdevumi, nedz grozītas kompetences un uzdevumi, kā tās noteiktas Līgumos.”

Attiecībā uz Savienības tiesību aktiem Tiesa savā judikatūrā pamattiesību kontekstā ir veikusi pārbaudi attiecībā uz konkrētu atvasināto tiesību aktu spēkā esamību ¹, un tā ir precizējusi, ka tādi akti kā Savienības tiesību regulas un direktīvas ir noteikti jāinterpretē, ievērojot

---

¹ Skat. it īpaši spriedumus, [2014. gada 8. aprīlis, Digital Rights Ireland u.c. \(C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238](#), 69. punkts); [2016. gada 15. februāris, N. \(C-601/15 PPU, EU:C:2016:84](#), 82. punkts); [2016. gada 21. decembris, Associazione Italia Nostra Onlus \(C-444/15, EU:C:2016:978](#), 63. un 64. punkts); [2017. gada 5. jūlijs, Fries \(C-190/16, EU:C:2017:513](#), 80. punkts); [2018. gada 29. maijs, Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen u.c. \(C-426/16, EU:C:2018:335](#), 80. un 84. punkts); [2019. gada 14. maijs, M u.c. \(Bēgļa statusa atcelšana\) \(C-391/16, C-77/17 un C-78/17, EU:C:2019:403](#), 112. punkts), un [2020. gada 16. jūlijs, Facebook Ireland un Schrems \(C-311/18, EU:C:2020:559](#), 149. un 199. punkts).

pamattiesības². Tāpat Savienība nevar noslēgt tādu starptautisku nolīgumu, kas būtu nesaderīgs ar šīm tiesībām³.

Runājot par dalībvalstīm, Tiesa saistībā ar vairākiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu ir lēmusi par jēdzienu "Savienības tiesību īstenošana", tostarp sniedzot uzskaitījumu ar faktoriem, kurus var ņemt vērā, lai noteiktu, vai uz valsts tiesisko regulējumu attiecas šis jēdziens.

I. Hartas piemērošana Savienības iestādēm, struktūrām un organizācijām

2016. gada 20. septembra spriedums (virspalāta) Ledra Advertising/Komisija un ECB (no C-8/15 P līdz C-10/15 P, EU:C:2016:701)

Kipras Republika, kuras naudas vienība ir euro, lūdza Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM)⁴ finansiālo palīdzību, ņemot vērā grūtības, kādas 2012. gada sākumā radās dažām šajā dalībvalstī reģistrētajām bankām. Šāda palīdzība bija jāsniedz makroekonomikas pielāgošanas programmas ietvaros, kas bija jākonkretizē saprašanās memorandā, par kuru vienojās it īpaši Eiropas Komisija ESM vārdā. Kipras Republika un ESM šādu protokolu parakstīja 2013. gada 26. aprīlī⁵. Tad prasītāji pamatlietā, kas bija noguldījumu turētāji konkrētās Kīprā reģistrētās bankās, iesniedza Vispārējā tiesā prasību par to, lai, pirmkārt, tiktu atcelti daži minētā memoranda punkti un, otrkārt, lai tiktu atļidzināti tiem, iespējams, radušies zaudējumi. Pēc viņu domām, šie zaudējumi radās gan tādēļ, ka saprašanās memorandā tika iekļauti strīdīgie punkti, gan tādēļ, ka Komisija nebija izpildījusi savu pienākumu nodrošināt šī memoranda saderību ar Savienības tiesībām un it īpaši ar Hartas 17. panta ("Tiesības uz īpašumu") 1. punktu. Tā kā Vispārējā tiesa minētās prasības atzina par daļēji nepieņemamām un daļēji nepamatotām, prasītāji iesniedza apelācijas sūdzību Tiesā.

Runājot par jautājumu, vai Harta ir piemērojama šajā lietā, Tiesa uzsvēra, ka, lai gan dalībvalstis ESM līguma ietvaros neīsteno Savienības tiesību aktus un tādējādi šajā kontekstā Harta tām nav adresēta, tā ir adresēta Savienības iestādēm, tostarp tad, kad tās darbojas ārpus Savienības tiesību sistēmas.

2 Skat. it īpaši spriedumus, [2003. gada 20. maijs, Österreichischer Rundfunk u.c. \(C-465/00, C-138/01 un C-139/01, EU:C:2003:294](#), 68. un nākamie punkti); [2010. gada 4. marts, Chakroun \(C-578/08, EU:C:2010:117](#), 44. un nākamie punkti); [2014. gada 13. maijs, Google Spain un Google \(C-131/12, EU:C:2014:317](#), 68. un nākamie punkti); [2014. gada 11. septembris, A \(C-112/13, EU:C:2014:2195](#), 51. un nākamie punkti), [2015. gada 6. oktobris, Orizzonte Salute \(C-61/14, EU:C:2015:655](#), 49. un nākamie punkti); [2015. gada 6. oktobris, Schrems \(C-362/14, EU:C:2015:650](#), 38. un nākamie punkti), un [2016. gada 21. decembris, Tele2 Sverige un Watson u.c. \(C-203/15 un C-698/15, EU:C:2016:970](#), 91. un nākamie punkti).

3 Skat. atzinumu 1/15 (ES un Kanādas PDR nolīgums), 2017. gada 26. jūlijs (EU:C:2017:592).

4 2012. gada 2. februārī Briselē (Beļģija) tika noslēgts Līgums par Eiropas Stabilitātes mehānisma dibināšanu starp Beļģijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Igaunijas Republiku, Īriju, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Francijas Republiku, Itālijas Republiku, Kipras Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Maltu, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Portugāles Republiku, Slovēnijas Republiku, Slovākijas Republiku un Somijas Republiku. Šis līgums stājas spēkā 2012. gada 27. septembrī.

5 2013. gada 26. aprīlī starp Kipras Republiku un Eiropas Stabilizācijas mehānismu (ESM) noslēgtais saprašanās memorands par īpašiem ekonomikas politikas nosacījumiem (turpmāk tekstā – "2013. gada 26. aprīļa saprašanās memorands").

Tiesa piebilda, ka tāda saprašanās memoranda kā 2013. gada 26. aprīļa saprašanās memorands pieņemšanas kontekstā Komisijai ir pienākums gan atbilstoši LES 17. panta 1. punktam, ar kuru tai tiek uzticēts vispārējs pienākums uzraudzīt Savienības tiesību piemērošanu, gan atbilstoši ESM līguma 13. panta 3. un 4. punktam, ar kuriem tai tiek uzlikts pienākums nodrošināt ESM noslēgto saprašanās memorandu saderību ar Savienības tiesībām, nodrošināt, lai šāds memorands būtu saderīgs ar Hartā garantētajām pamattiesībām. Tāpēc Tiesa secināja, ka šajā lietā tai ir jāpārbauda, vai Komisija saistībā ar 2013. gada 26. aprīļa saprašanās memoranda pieņemšanu ir veicinājusi prasītāju tiesību uz īpašumu pietiekami būtisku pārkāpumu Hartas 17. panta 1. punkta izpratnē (67. un 68. punkts) ⁶.

II. Hartas piemērojamība dalībvalstīm – jēdziens “Savienības tiesību īstenošana”

1. Piemērojamie principi

2013. gada 26. februāra spriedums (virspalāta) Åkerberg Fransson (C-617/10, EU:C:2013:105)

Pamattiesvedība notika starp *Åklagaren* (prokuratūra, Zviedrija) un *H. Åkerberg Fransson* par kriminālvajāšanu saistībā ar krāpšanu nodokļu jomā lielos apmēros. Viņš tika apsūdzēts par to, ka 2004. un 2005. finanšu gada nodokļu deklarācijās bija sniedzis nepatiesu informāciju un tas valsts kasei bija radījis zaudējumus ieņēmumos, kuri saistīti ar ienākuma nodokļa un pievienotās vērtības nodokļa (PVN) iekasēšanu. Viņam turklāt tika izvirzītas apsūdzības par darba devēja sociālo iemaksu nedeklarēšanu 2004. gada oktobra un 2005. gada oktobra atsaucē laikposmā, kas sociālā nodrošinājuma iestādēm radīja nodokļu ieņēmumu zaudējumus.

Par attiecīgajiem finanšu gadiem nodokļu iestāde piemēroja *H. Åkerberg Fransson* vairākus nodokļu uzrēķinus, proti, attiecībā uz ienākumiem no viņa saimnieciskās darbības, attiecībā uz PVN un darba devēja sociālajām iemaksām. Šiem uzrēķiniem tika pieskaitīti procenti, un par tiem netika iesniegtas pārsūdzības administratīvajā tiesā. Lēmums, ar kuru tika uzlikti nodokļa uzrēķini, ir pamatots ar tiem pašiem faktiem par nepatiesām nodokļu deklarācijām, uz kuriem prokuratūra balstījās kriminālprocesā.

Tad iesniedzējtiesai radās jautājums par to, vai apsūdzība pret *H. Åkerberg Fransson* būtu jānoraida tādēļ, ka viņš par šiem pašiem faktiem jau ir ticis sodīts citā procesā, ko varētu uzskatīt par esošu pretrunā dubulta soda aizliegumam, kurš ir minēts Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 7. protokola 4. pantā un Hartas 50. pantā. Tādēļ tā it īpaši uzdeva Tiesai jautājumu, vai Hartas 50. pantā minētais *ne bis in idem* princips nepieļauj to, ka pret apsūdzēto tiek veikta kriminālvajāšana par krāpšanu nodokļu jomā, ja viņam jau ir piemērots nodokļa uzrēķins par tiem pašiem nepatiesas deklarācijas faktiem.

Analizējot jautājumu par savu kompetenci, Tiesa vispirms atgādināja, ka Hartas piemērošanas joma attiecībā uz dalībvalstu rīcību ir definēta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus. Šajā ziņā tā

⁶ Informācija par šo spriedumu ir iekļauta [Tiesas] 2016. gada ziņojumā, 69. lpp.

norādīja, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras regulē ar Savienības tiesībām, taču ne ārpus šādām situācijām. Tiesa uzsvēra, ka šā iemesla dēļ tā attiecībā uz Hartu nevar novērtēt tādu valsts tiesisko regulējumu, kas neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turpretī, ja šāds regulējums ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, Tiesai, lemjot prejudiciālā kārtībā, ir jāsniedz nepieciešamie interpretācijas elementi, lai valsts tiesa varētu izvērtēt šī regulējuma saderību ar pamattiesībām, kuru ievērošanu tā garantē (17.–23. punkts) ⁷.

Šajā lietā Tiesa norādīja, ka *H. Åkerberg Fransson* piemērotie nodokļa uzrēķini un pret viņu iepriekš vai pašlaik vērstā kriminālvajāšana daļēji ir saistīta ar viņa deklarēšanas pienākumu neizpildi PVN jomā. Tā uzskatīja, ka, pirmkārt, no Direktīvas 2006/112 ⁸ 2. panta, 250. panta 1. punkta un 273. panta un LESD 4. panta 3. punkta izriet, ka katrai dalībvalstij ir jāveic visi atbilstošie normatīvie un administratīvie pasākumi, lai nodrošinātu PVN iekasēšanu pilnā apjomā tās teritorijā un cīnītos pret krāpšanu. Otrkārt, tā konstatēja, ka LESD 325. pantā dalībvalstīm ir noteikts pienākums apkarot krāpšanu un citādu nelikumīgu rīcību, kas apdraud Savienības finanšu intereses, ar atturošiem un efektīviem pasākumiem, norādot šajā ziņā, ka saskaņā ar Lēmuma 2007/436 ⁹ 2. panta 1. punktu Savienības pašas resursos tostarp ietilpst ieņēmumi, ko gūst, piemērojot vienotu likmi PVN bāzei, kura noteikta saskaņā ar Savienības tiesībām. Tiesa no iepriekš minētā secināja, ka tāds nodokļa uzrēķins un kriminālvajāšana par krāpšanu nodokļu jomā, kas tika vai tiek veikta pret *H. Åkerberg Fransson* PVN jomā nepatiesi sniegtās informācijas dēļ, ir Direktīvas 2006/112 2. panta, 250. panta 1. punkta un 273. panta un LESD 325. panta – un tātad Savienības tiesību – īstenošana Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Tādējādi Tiesa atzina, ka tās kompetencē ir atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem un sniegt visus interpretācijas elementus, kas nepieciešami iesniedzējtiesas novērtējumam par valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Hartas 50. pantā ietvertu *ne bis in idem* principu (24.–27. un 31. punkts).

2014. gada 10. jūlija spriedums Julián Hernández u.c. (C-198/13, EU:C:2014:2055)

Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts tiesvedībā, kurā septiņi darba ņēmēji vērsās pret saviem darba devējiem, kas bija maksātnespējas situācijā, un pret Spānijas valsti, pieprasot darba algas izmaksu, kas šiem darba ņēmējiem pienācās pēc to atlaišanas no darba, kuru valsts tiesa bija atzinusi par spēkā neesošu.

Saskaņā ar šajā lietā piemērojamajiem Spānijas tiesību aktiem darba devējs var prasīt Spānijas valstij izmaksāt atlaišanas no darba apstrīdēšanas procesā maksājamās darba algas, sākot ar 60. darba dienu no prasības iesniegšanas dienas. Ja darba devējs šīs darba algas nav izmaksājis un atrodas pagaidu maksātnespējas stāvoklī, attiecīgais darba ņēmējs, izmantojot likumisko subrogāciju, minēto algu izmaksu var prasīt tieši no šīs dalībvalsts.

Tādējādi iesniedzējtiesa jautāja, vai šis tiesiskais regulējums ietilpst Direktīvas 2008/94 ¹⁰ piemērošanas jomā un vai ar Hartas 20. pantu (“Vienlīdzība likuma priekšā”) šis regulējums netiek pieļauts, ciktāl tas tiek piemērots tikai pretlikumīgas atlaišanas no darba gadījumā, izslēdzot spēkā neesošas atlaišanas no darba gadījumu.

⁷ Informācija par šo spriedumu ir iekļauta 2013. gada ziņojumā, 16. lpp.

⁸ Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV 2006, L 347, 1. lpp.).

⁹ Padomes Lēmums 2007/436/EK, Euratom (2007. gada 7. jūnijs) par Eiropas Kopienu pašu resursu sistēmu (OV 2007, L 163, 17. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/94/EK (2008. gada 22. oktobris) par darba ņēmēju aizsardzību to darba devēja maksātnespējas gadījumā (OV 2008, L 283, 36. lpp.)

Tiesa vispirms atgādināja – kā izriet no paskaidrojumiem attiecībā uz Hartas 51. punktu, kuri ir atbilstoši jāņem vērā saskaņā ar tās 52. panta 7. punktu, šajā 51. pantā paredzētais jēdziens “īstenošana” apstiprina Tiesas judikatūru, kura ir tikusi izstrādāta pirms Hartas stāšanās spēkā un saskaņā ar kuru prasība ievērot Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir saistoša dalībvalstīm tikai tad, ja tās rīkojas Savienības tiesību piemērošanas jomā. Turklāt Tiesa norādīja, ka tā jau ir secinājusi, ka Savienības pamattiesības nav piemērojamas valsts tiesiskajam regulējumam situācijā, kurā Savienības tiesībās attiecīgajā jomā nav paredzēti nekādi konkrēti pienākumi dalībvalstīm saistībā ar minēto situāciju. Papildus tā precizēja, ka tas vien, ka valsts pasākums ietilpst jomā, kurā Savienībai ir piešķirta kompetence, nevar to iekļaut Savienības tiesību piemērošanas jomā un tādējādi izraisīt Hartas piemērošanu. Turpinājumā tā norādīja, ka, lai noteiktu, vai valsts tiesiskais regulējums ir Savienības tiesību īstenošana Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē, papildus citiem elementiem vēl ir jāpārbauda, vai attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma mērķis ir īstenot Savienības tiesību normu, kāds ir šī regulējuma raksturs un vai tam ir vēl citi mērķi papildus tiem, kas noteikti Savienības tiesībās, pat ja šis regulējums Savienības tiesības var ietekmēt netieši, un vai šajā jautājumā ir kāds specifisks Savienības tiesību regulējums vai tāds, kas šo jautājumu var ietekmēt (33. un 35.–37. punkts).

Šajā lietā Tiesa it īpaši aplūkoja kritēriju par to, vai aplūkojamais valsts regulējums ir vērsts uz mērķi, uz ko attiecas minētā direktīva. Šajā sakarā tā atzina, ka no pamatlietā aplūkojamā regulējuma raksturojuma izriet, ka tas ir vērsts uz mērķi, kas atšķiras no Direktīvā 2008/94 paredzētā mērķa nodrošināt algotu darba ņēmēju minimālo aizsardzību darba devēja maksātnespējas gadījumā, proti, mērķi nodrošināt, ka Spānijas valsts izmaksā atlīdzību par tiesvedības ilguma, kas pārsniedz 60 darba dienas, zaudējumus radošajām sekām. Turklāt Tiesa norādīja, ka tas vien, ka pamatlietā aplūkojamais regulējums ietilpst jomā, kurā Savienībai atbilstoši LESD 153. panta 2. punktam ir piešķirta kompetence, nevar izraisīt Hartas piemērošanu. Tādējādi tā secināja, ka no visiem šiem izskatītajiem elementiem izriet, ka aplūkoto tiesisko regulējumu nevar uzskatīt par normu, ar ko tiek īstenotas Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē, un tātad to nevar izvērtēt saistībā ar Hartu, tostarp tās 20. pantā, paredzētajām garantijām (38.–41., 46., 48., 49. punkts un rezolutīvā daļa)¹¹.

2. Faktori, kas ļauj novērtēt, vai pastāv “Savienības tiesību īstenošanas” valsts pasākums

2.1 Savienības tiesību aktos dalībvalstīm ir noteikti viens vai vairāki specifiski pienākumi vai arī valsts situācija attiecas uz specifisku Savienības tiesisko regulējumu

2.1.1. Galvenie judikatūras piemēri

2014. gada 6. marta spriedums Siragusa (C-206/13, EU:C:2014:126)

Prasītājs, kam pieder zeme, uz kuras ir apgrūtinājums – ainavas aizsardzības zona –, bez iepriekšējas atļaujas saņemšanas veica būvdarbus, kas palielināja īpašuma apjomu. Tā kā attiecībā uz šo būvdarbu kategoriju nebija iespējams saņemt atļauju ar atpakaļejošu spēku, tad *Soprintendenza Beni Culturali e Ambientali di Palermo* (Palermo Kultūras un vides mantojuma

¹¹ Informācija par šo spriedumu ir iekļauta 2014. gada ziņojumā, 14. lpp.

direkcija, Itālija) izdeva rīkojumu atjaunot zemesgabalus iepriekšējā stāvoklī, nojaucot visas bez atļaujas uzceltās būves.

Tā kā iesniedzējtiesā tika celta prasība pret iepriekš minēto rīkojumu, šai tiesai it īpaši radās jautājums, vai aplūkoto valsts tiesisko regulējumu, ciktāl ar to uz prezumpcijas pamata ir izslēgta veselās būvdarbu kategorijas saderības ar ainavas aizsardzību pārbaude un attiecībā uz šiem būvdarbiem ir paredzēta nojaukšanas sankcija, varētu uzskatīt par tādu, kas nodara nepamatotu un nesamērīgu kaitējumu Hartas 17. pantā garantētajām tiesībām uz īpašumu.

Lemjot par savu kompetenci atbildēt uz prejudiciālo jautājumu, Tiesa paziņoja, ka jēdziens "Savienības tiesību īstenošana" Hartas 51. panta izpratnē paredz, ka ir jābūt pietiekamai saiknei, kas ir ciešāka nekā divu jomu līdzīgums vai vienas jomas netiešā ietekme uz otru jomu. Tā piebilda, ka, lai noteiktu, vai valsts tiesiskais regulējums ir Savienības tiesību īstenošana Hartas 51. panta izpratnē, papildus citiem elementiem vēl ir jāpārbauda, vai attiecīgā valsts tiesiskā regulējuma mērķis ir īstenot Savienības tiesību normu, kāds ir šī regulējuma raksturs un vai tam ir vēl citi mērķi papildus tiem, kas ir noteikti Savienības tiesībās, pat ja šis regulējums Savienības tiesības var ietekmēt netieši, un vai šajā jautājumā ir kāds specifisks Savienības tiesību regulējums vai tāds, kas šo jautājumu var ietekmēt (24. un 25. punkts).

Šajā lietā, lai rezultātā secinātu, ka tai nav kompetences, Tiesa izmantoja vairākus faktorus, kurus tā šādi identificēja. Tā konstatēja, ka iesniedzējtiesas minētajās Savienības tiesību normās nav paredzēti nekādi pienākumi dalībvalstīm saistībā ar situāciju pamatlietā. Turklāt tā uzsvēra, ka Savienības tiesiskā regulējuma un valsts tiesiskā regulējuma mērķi nav vienādi. Visbeidzot Tiesa norādīja, ka ar aplūkotā valsts tiesiskā regulējuma noteikumiem Savienības tiesības netiek īstenotas, un secināja, ka tai nav kompetences atbildēt uz *Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia* (Sicīlijas reģionālā administratīvā tiesa, Itālija) uzdoto jautājumu (26.–33. punkts un rezolutīvā daļa).

2011. gada 21. decembra spriedums (virspalāta) N. S. u.c. (C-411/10 un C-493/10, EU:C:2011:865)

Tiesvedība pamatlietā attiecās uz vairāku trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri bija iesnieguši patvēruma pieteikumu Apvienotajā Karalistē vai Īrijā, iepriekš ieceļojot caur Grieķiju. Viņi iebilda pret pārsūtīšanu uz Grieķiju, kas, piemērojot Regulu Nr. 343/2003¹² (turpmāk tekstā – "Dublinas II regula"), bija par viņu patvēruma pieteikumu izskatīšanu atbildīgā dalībvalsts. Proti, viņi apgalvoja, ka šādas nosūtīšanas uz Grieķiju gadījumā tiks pārkāptas viņu pamattiesības vai ka procedūras un apstākļi patvēruma meklētājiem Grieķijā ir nepiemēroti, tāpēc dalībvalstij, kuras teritorijā viņi tobrīd atradās, esot pienākums izmantot tai Dublinas II regulas 3. panta 2. punktā sniegtās tiesības uzņemt atbildību izskatīt viņu patvēruma pieteikumus un pieņemt par tiem lēmumu.

Šajā lietā īpaši radās divi jautājumi par Hartas piemērošanas jomu.

Pirmkārt, Tiesai vajadzēja lemt par to, vai dalībvalsts saskaņā ar Dublinas II regulas 3. panta 2. punktu pieņemts lēmums par tāda patvēruma pieteikuma izskatīšanu vai neizskatīšanu, par

¹² Padomes Regula (EK) Nr. 343/2003 (2003. gada 18. februāris), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts pilsoņa patvēruma pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2003, L 50, 1. lpp.).

kuru atbilstoši regulas III nodaļā noteiktajiem kritērijiem tā nav atbildīga, ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā LES 6. panta un/vai Hartas 51. panta izpratnē. Šajā ziņā Tiesa uzsvēra, ka Dublinas II regulas 3. panta 2. punktā dalībvalstīm ir atzīta rīcības brīvība, kas ir daļa no kopējās Savienības patvēruma sistēmas, kura ir paredzēta LESD un kuru ir izstrādājis Savienības likumdevējs. Šī rīcības brīvība dalībvalstīm ir jāizmanto, ievērojot pārējās minētās regulas tiesību normas. Turklāt dalībvalsts, kura pieņem lēmumu pati izskatīt patvēruma pieteikumu, kļūst par atbildīgo dalībvalsti Dublinas II regulas izpratnē, un tai vajadzības gadījumā ir jāinformē viena vai vairākas citas dalībvalstis, uz kurām attiecas patvēruma pieteikums. Tādējādi saskaņā ar Tiesas viedokli dalībvalsts, kas izmanto ar Dublinas II regulas 3. panta 2. punktu piešķirto rīcības brīvību, ir jāuzskata par tādu, kas īsteno Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē (55., 65.–69. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts).

Otrkārt, ciktāl konkrēti prejudiciālie jautājumi attiecās uz Apvienotās Karalistes pienākumiem personai, uz ko attiecas Dublinas II regula, piešķirtās aizsardzības jomā, radās jautājums, vai 30. protokola¹³ par Hartas piemērošanu Polijas Republikai un Apvienotajai Karalistei ņemšana vērā neietekmē sniegtās atbildes. Tiesas atbilde bija noliedzīga. Lai nonāktu pie šāda secinājuma, tā uzsvēra, ka no minētā protokola 1. panta izriet, ka ar šo protokolu principā nav apstrīdēta Hartas piemērojamība Apvienotajai Karalistei vai Polijai; to apstiprina minētā protokola preambulas trešais un sestais apsvērums. Šādos apstākļos Tiesa nosprieda, ka 30. protokola 1. panta 1. punktā ir izskaidrots Hartas 51. pants un tā mērķis nav atbrīvot Poliju un Apvienoto Karalisti no pienākuma ievērot Hartas noteikumus, nedz arī liegt šo dalībvalstu tiesām rūpēties par šo noteikumu ievērošanu (116., 119., 120., 122. punkts un rezolutīvās daļas 4) punkts)¹⁴.

2019. gada 19. novembra spriedums (virspalāta) A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982)

Pamatlietās trīs Polijas Augstākās administratīvās tiesas un Augstākās tiesas tiesneši sūdzējās par priekšlaicīgu pensionēšanu līdz ar jaunu valsts tiesību aktu stāšanās spēkā. Savas pārsūdzības pamatojumam viņi *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) Darba un sociālā nodrošinājuma lietu palātā it īpaši apgalvoja, ka, īstenojot viņu priekšlaicīgu pensionēšanu, esot pārkāpta LES 19. panta 1. punkta otrā daļa un Hartas 47. pants, kā arī Direktīva 2000/78¹⁵. Kaut arī pēc grozījumu izdarīšanas minētajos tiesību aktos prasītāji turpināja darbu vai tika atjaunoti amatā, iesniedzējtiesa vēl joprojām uzskatīja, ka pastāv procesuāla rakstura problēma. Lai gan attiecīgās lietas veids parasti ietilpst Disciplinārlietu palātas kompetencē, kas nesen tika izveidota Augstākajā tiesā, tā sev uzdeva jautājumu, vai šaubu dēļ par šīs instances neatkarību tai bija jāatsakās piemērot valsts tiesību normas par tiesu kompetenču sadalījumu un attiecīgā gadījumā pašai jālemj par šo lietu būtību.

Šajā kontekstā iesniedzējtiesa īpaši uzdeva Tiesai jautājumu, vai LES 2. pants un 19. panta 1. punkta otrā daļa, kā arī Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tāda dalībvalsts augstākās tiesas palāta kā attiecīgā Disciplinārlietu palāta, ņemot vērā apstākļus, kādos tā tikusi izveidota

¹³ 30. protokols par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošanu Polijai un Apvienotajai Karalistei (OV 2010, C 83, 313. lpp.) (turpmāk tekstā – “30. protokols”).

¹⁴ Informācija par šo spriedumu ir iekļauta 2011. gada ziņojumā, 61. lpp.

¹⁵ Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.).

un kādos iecelti tās locekļi, atbilst neatkarības un objektivitātes prasībām atbilstoši šīm Savienības tiesību normām.

Pirms Tiesa atbildēja uz šo jautājumu pēc būtības, tā lēma par savu kompetenci un izvērtēja, vai ar pamatlietā aplūkotajām valsts tiesību normām ir īstenotas Savienības tiesības, tādējādi iekļaujoties Hartas piemērošanas jomā.

Attiecībā uz jautājumu par Hartas piemērošanas jomu Tiesa uzsvēra, ka šajā gadījumā prasītāji apgalvo, ka ir pārkāpts diskriminācijas vecuma dēļ aizliegums nodarbinātības jomā, kas ir paredzēts Direktīvā 2000/78, kuras 9. pantā atkārtoti ir apstiprinātas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību. No tā Tiesa secināja, ka šīs lietas atbilst Savienības tiesībās reglamentētajām situācijām. Proti, uzdotais jautājums ir par to, vai valsts struktūra, kuras kompetencē parasti ir izskatīt strīdu, kurā attiecīgā persona atsaucas uz tiesībām, kas tai izriet no Savienības tiesībām, atbilst prasībām, kuras izriet no tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kādas tās ir garantētas Hartas 47. pantā un Direktīvas 2000/78 9. panta 1. punktā.

Turklāt attiecībā uz LES 19. panta 1. punkta otrās daļas piemērošanas jomu Tiesa atgādināja, ka šī tiesību norma ir vērsta uz to, lai nodrošinātu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā "jomās, uz kurām attiecas Savienības tiesības", neatkarīgi no situācijas, kādā dalībvalstis īsteno šīs tiesības, Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.

Visbeidzot, runājot par 30. protokolu par Eiropas Savienības Pamattiesību hartas piemērošanu Polijai un Apvienotajai Karalistei, Tiesa piebilda, ka ar to arī netiek apšaubīta Hartas piemērojamība Polijai un tā mērķis nav atbrīvot Poliju no pienākuma ievērot Hartas noteikumus (78.–85. un 100. punkts).

2019. gada 19. novembra spriedums (virspalāta), TSN un AKT (C-609/17 un C-610/17, EU:C:2019:981)

Saskaņā ar darba koplīgumu, kas piemērojams to darbības jomai, attiecīgajiem darba ņēmējiem šajās lietās bija tiesības uz apmaksāta ikgadējā atvaļinājuma laikposmu, kas pārsniedz Direktīvas 2003/88¹⁶ 7. panta 1. punktā paredzēto minimālo četru nedēļu laikposmu, proti, uz septiņām nedēļām (lieta TSN, C-609/17) un piecām nedēļām (lieta AKT, C-610/17). Tā kā šie darba ņēmēji bija darbnespējīgi slimības dēļ sava apmaksātā ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma laikā, viņi lūdza savam darba devējam pārcelt to ikgadējā atvaļinājuma daļu, kuru viņi nebija varējuši izmantot. Tomēr minētie darba devēji bija noraidījuši šos lūgumus, ciktāl tie attiecās uz daļu no tiesībām uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu, kura pārsniedz Direktīvā 2003/88 paredzēto minimālo četru nedēļu atvaļinājumu.

Izskatot šīs tiesvedības, *työtuomioistuin* (Darba lietu tiesa, Somija) it īpaši pauda šaubas, vai Hartas 31. panta ("Godīgi un taisnīgi darba apstākļi") 2. punktam par tiesībām uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu pretrunā ir tāds valsts tiesiskais regulējums un darba koplīgumi, ar kuriem ir paredzēts piešķirt ikgadējā apmaksātā atvaļinājuma dienas, pārsniedzot Direktīvā 2003/88 paredzēto vismaz četru nedēļu laikposmu, vienlaikus izslēdzot šo atvaļinājuma dienu pārceļšanu slimības dēļ.

¹⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV 2003, L 299, 9. lpp.).

Lemjot par jautājumu, vai šāds tiesiskais regulējums ietilpst Hartas piemērošanas jomā, Tiesa vispirms atgādināja – runājot par dalībvalstu rīcību, Hartas noteikumi uz tām attiecas tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesības. Turpinājumā tā norādīja, ka tas vien, ka valsts pasākumi ietilpst jomā, kurā Savienībai ir piešķirta kompetence, nevar tos iekļaut Savienības tiesību piemērošanas jomā un tādējādi izraisīt Hartas piemērojamību.

Šajā ziņā Tiesa uzsvēra, ka ar Direktīvu 2003/88, kura tika pieņemta, pamatojoties uz EKL 137. panta 2. punktu – kas ir kļuvis par LESD 153. panta 2. punktu –, ir noteiktas vienīgi minimālās drošības un veselības prasības darba laika organizēšanai. Saskaņā ar LESD 153. panta 4. punktu šādas minimālās prasības neliedz dalībvalstīm atstāt spēkā vai ieviest stingrākus aizsargpasākumus, kas ir saderīgi ar Līgumiem. Līdz ar to Tiesa uzskata, ka dalībvalstis, īstenojot savu kompetenci sociālās politikas jomā, var brīvi pieņemt šādas normas, kas ir stingrākas par tām, kuras izdevis Savienības likumdevējs, ja vien tās neskar minētās likumdošanas saskaņotību.

Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka tad, ja dalībvalstis piešķir vai ļauj sociālajiem partneriem piešķirt tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu, kas pārsniedz Direktīvā 2003/88 paredzēto minimālo četru nedēļu laikposmu, šādas tiesības vai arī nosacījumi to iespējamai pārceļšanai atvaļinājuma laikā notikušas saslimšanas dēļ izriet no dalībvalstīm piešķirtās kompetences īstenošanas, kas nav reglamentēta šajā direktīvā. Tā kā Savienības tiesību normās attiecīgajā jomā nav reglamentēti nekādi konkrēti aspekti un nav noteikti nekādi specifiski pienākumi dalībvalstīm saistībā ar konkrēto situāciju, valsts tiesiskais regulējums, ko pieņem dalībvalsts attiecībā uz šo aspektu, ir ārpus Hartas piemērošanas jomas. Līdz ar to Tiesa secināja, ka, pieņemot šādu tiesisko regulējumu vai atļaujot vienoties par tādiem koplīgumiem kā pamatlietās aplūkotie, dalībvalsts neīsteno šo direktīvu Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē un tādējādi Harta, it īpaši tās 31. panta 2. punkts, nav piemērojama (42.–55. punkts).

2016. gada 1. decembra spriedums Daouidi (C-395/15, EU:C:2016:917)

Šajā lietā prasītājs pamatlietā apstrīdēja savu atlaišanu no darba. Kaut arī prasītājam nelaimes gadījuma darbā dēļ uz nenoteiktu laiku bija pārejoša darbnespēja, viņš tika atlaists disciplināru iemeslu dēļ. Pēc tam viņš cēla prasību *Juzgado de lo Social n° 33 de Barcelona* (Barselonas Darba lietu tiesa Nr. 33, Spānija), prasot, lai viņa atlaišana tiktu atzīta par spēkā neesošu.

Šī tiesa norādīja, ka pastāv pietiekami fakti, kas ļauj uzskatīt, ka prasītāja atlaišanas patiesais iemesls bija darbnespēja uz nenoteiktu laiku, kas bija radusies darbā notikušā negadījumā, kurā viņš bija cietis. Līdz ar to iesniedzējtiesai radās jautājums, vai šāda atlaišana nebūtu uzskatāma par pretrunā esošu Savienības tiesībām, jo ar to, iespējams, tiek pārkāpts diskriminācijas aizlieguma princips, tiesības uz aizsardzību pret jebkādu nepamatotu atlaišanu, tiesības uz godīgiem un taisnīgiem darba apstākļiem, tiesības uz sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kā arī tiesības uz veselības aizsardzību, kas ir nostiprinātas Hartas attiecīgi 21. panta 1. punktā, 30., 31. pantā, 34. panta 1. punktā un 35. pantā.

Tiesa atgādināja, ka no tās pastāvīgās judikatūras izriet, ka gadījumā, ja tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tās kompetencē nav to izskatīt un attiecīgā gadījumā ar tām Hartas normām vien, uz kurām ir izdarīta atsauce, šī kompetence nevar tikt pamatota. Šajā ziņā Tiesa norādīja, ka ir jākonstatē, ka pašreizējā pamattiesvedības posmā nav pierādīts, ka aplūkotā situācija ietilptu vēl kāda cita Savienības tiesību noteikuma, nevis tikai Hartā esošo

noteikumu piemērošanas jomā. It īpaši tā attiecībā uz Direktīvu 2000/78¹⁷ uzskatīja, ka tas, ka personai uz nenoteiktu laiku ir pārejoša darbnespēja valsts tiesību izpratnē nelaimes gadījuma darbā dēļ, pats par sevi nenozīmē, ka šīs personas spējas ierobežojumu var kvalificēt kā "ilgstošu" šajā direktīvā minētā "invaliditātes" jēdziena izpratnē. Šajā lietā Tiesa secināja, ka tās kompetencē nav atbildēt uz uzdoto jautājumu (63., 64., 65. un 68. punkts).

2017. gada 16. maija spriedums (virspalāta) *Berlioz Investment Fund (C-682/15, EU:C:2017:373)*

Pamattiesvedība notika starp sabiedrību *Berlioz Investment Fund un directeur de l'administration luxembourgeoise des contributions directes* [Luksemburgas tiešo nodokļu pārvaldes direktors] par finansiālo sankciju, ko minētais direktors tai bija piemērojis tādēļ, ka tā bija atteikusies sniegt atbildi uz informācijas pieprasījumu saistībā ar informācijas apmaiņu ar Francijas nodokļu administrāciju. Prasītāja uz minēto informācijas pieprasījumu bija sniegusi daļēju atbildi, uzskatot, ka pārējā prasītā informācija nav svarīga Direktīvas 2011/16¹⁸ izpratnē, lai izvērtētu, vai dividenžu izmaksām, kuras veicis tās meitasuzņēmums Francijā, bija jāpiemēro nodokļi ienākumu gūšanas vietā, kas bija Francijas nodokļu administrācijas īstenotās pārbaudes priekšmets. Šis daļēji sniegtās atbildes dēļ *administration des contributions directes* direktors, pamatojoties uz Luksemburgas likumu, uzlika šai sabiedrībai administratīvu naudas sodu.

Tad prasītāja cēla prasību *tribunal administratif* [administratīvajā tiesā] (Luksemburga), lūdzot minētajai tiesai pārbaudīt lēmuma, ar ko prasītājai tika uzdots sniegt informāciju, pamatotību. Šī tiesa nosprieda, ka galvenā prasība par lēmuma grozīšanu ir daļēji pamatota, un līdz ar to samazināja naudas sodu, bet noraidīja prasību pārējā daļā, norādot, ka nav jālemj par pakārtoto prasību atcelt lēmumu. Pēc tam prasītāja iesniedza apelācijas sūdzību *Cour administrative* [administratīvajā apelācijas tiesā] (Luksemburga) apgalvojot, ka ar Luksemburgas likumu pamatotais *tribunal administratif* atteikums pārbaudīt attiecībā uz prasītāju pieņemtā lēmuma par rīkojuma izdošanu pamatotību aizskar tās tiesības efektīvi vērsties tiesā, kuras ir nostiprinātas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk tekstā – ECPAK) 6. panta 1. punktā.

Iesniedzējtiesai, kas uzskatīja, ka būtu vajadzējis ņemt vērā Hartas 47. pantu, kurā ir atspoguļotas ECPAK 6. panta 1. punktā minētās tiesības, Hartas piemērošanas nolūkā it paši radās jautājums, vai dalībvalsti var uzskatīt par tādu, kas īsteno Savienības tiesības Hartas 51 panta nozīmē, ja tā savos tiesību aktos paredz finansiālu administratīvu sodu administrācijai pakļautai personai, kura atsakās sniegt informāciju saistībā ar informācijas apmaiņu starp nodokļu iestādēm, pamatojoties tostarp uz Direktīvas 2011/16 normām.

Tiesa uzskatīja, ka ir jānosaka, vai valsts pasākums, kurā ir paredzēta šāda sankcija, var tikt uzskatīts par Savienības tiesību īstenošanu. Šajā ziņā tā uzsvēra, ka Direktīvā 2011/16 dalībvalstīm ir noteikti atsevišķi pienākumi. It īpaši tā atzīmēja, ka šīs direktīvas 5. pantā ir paredzēts, ka pieprasījuma saņēmēja iestāde paziņo pieprasījuma iesniedzējai iestādei atsevišķu informāciju. Turklāt tā norādīja, ka atbilstoši Direktīvas 2011/16 18. pantam "Pienākumi" pieprasījuma saņēmēja dalībvalsts izmanto tās informācijas vākšanas pasākumus, lai iegūtu

17 Padomes Direktīva 2000/78/EK (2000. gada 27. novembris), ar ko nosaka kopēju sistēmu vienlīdzīgai attieksmei pret nodarbinātību un profesiju (OV 2000, L 303, 16. lpp.).

18 Padomes Direktīva 2011/16/ES (2011. gada 15. februāris) par administratīvu sadarbību nodokļu jomā un ar ko atceļ Direktīvu 77/799/EEK (OV 2011, L 64, 1. lpp.).

pieprasīto informāciju. Tiesa turklāt uzskatīja, ka atbilstoši Direktīvas 2011/16 22. panta 1. punkta c) apakšpunktam dalībvalstīm ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu šajā direktīvā paredzēto administratīvās sadarbības pasākumu nevainojamu darbību. Tādējādi tā nosprieda, ka, norādot uz informācijas vākšanas pasākumiem, kādi pastāv valsts tiesībās, Direktīvā 2011/16 dalībvalstīm ir prasīts veikt pasākumus, kas vajadzīgi, lai iegūtu pieprasīto informāciju, izpildot to pienākumus informācijas apmaiņas jomā. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka apstākļi, ka Direktīvā 2011/16 nav skaidri paredzēti piemērot sankciju pasākumus, neliedz uzskatīt, ka tie ietilpst šīs direktīvas īstenošanā un tāpat – Savienības tiesību piemērošanas jomā. Tādējādi tā secināja, ka Hartas 51. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts īsteno Savienības tiesības šīs normas izpratnē un ka tādējādi Harta ir piemērojama, ja dalībvalsts savos tiesību aktos paredz finansiālu sankciju administrācijai pakļautai personai, kura atsakās sniegt informāciju, kad starp nodokļu iestādēm notiek apmaiņa, pamatojoties tostarp uz Direktīvas 2011/16 normām (32.–42. punkts un rezolutīvās daļas 1) punkts).

2017. gada 13. jūnija spriedums (virspalāta), Florescu u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448)

Šajā lietā prasītāji pamatlietā bija Rumānijas tiesneši, kuri papildus veica pasniedzēja darbu universitātē. Prasītāji pensionējās pēc vairāk nekā 30 gadu ilga darba tiesneša amatā, un saskaņā ar tajā laikā spēkā esošo valsts likumu viņi varēja vienlaikus saņemt vecuma pensiju un atalgojumu par pasniedzēja darbu. Tomēr ekonomikas krīzes laikā tika pieņemts jauns likums, ar kuru turpmāk tika aizliegta šāda pensijas un atalgojuma vienlaicīga saņemšana un kuru *Curtea Constituțională* (Konstitucionālā tiesa, Rumānija) atzina par saderīgu ar Konstitūciju. Tad prasītāji iesniedza prasību atcelt lēmumus par pensiju izmaksas apturēšanu, apgalvojot, ka šis jaunais likums ir pretrunā Savienības tiesībām, it īpaši LES un Hartas noteikumiem. Kad prasība pirmajā instancē un pēc tam arī apelācijas instancē tika noraidīta, prasītāji iesniedzējtiesā cēla prasību pārskatīt minēto spriedumu. Šajā saistībā iesniedzējtiesa it īpaši vaicā Tiesai, vai ar LES 6. pantu un Hartas 17. pantu ("Tiesības uz īpašumu") netiek pieļauti tādi valsts tiesību akti, kuros ir paredzēts aizliegums vienlaikus saņemt neto vecuma pensiju publiskajā sektorā un atalgojumu par darbībām, kas tiek veiktas valsts iestādēs, ja tās apmērs pārsniedz valsts vidējās bruto algas apmēru, kurš izmantots par pamatu valsts sociālā nodrošinājuma budžeta izstrādei.

Pirms Tiesa sniedza atbildi uz iesniedzējtiesas jautājumu pēc būtības, tā vispirms pārbaudīja, vai šādu valsts tiesisko regulējumu var uzskatīt par tādu, ar ko īsteno Savienības tiesību aktus, lai noteiktu, vai Harta ir piemērojama pamatlietā.

Šajā ziņā tā norādīja – kā to arī bija izklāstījusi iesniedzējtiesa –, ka attiecīgais likums tika pieņemts, lai Rumānija varētu izpildīt savas saistības pret Savienību attiecībā uz ekonomikas programmu, kas tai ļauj gūt labumu no finansiālas palīdzības mehānisma attiecībā uz maksājumu bilancēm un kas konkretizējās saprašanās memorandā¹⁹. Saprašanās memorandā paredzēto nosacījumu vidū bija ietverta publiskā sektora algu izdevumu samazināšana un pensiju sistēmas galveno elementu reforma, kas bija paredzēta, lai ilgtermiņā uzlabotu valsts finanses. Tādējādi Tiesa konstatēja, ka ar pamatlietā aplūkoto kumulēšanas aizlieguma pasākumu, kam vienlaikus ir divi iepriekš minētie mērķi, ir paredzēts īstenot saistības, kuras Rumānija ir uzņēmusies saprašanās memorandā, kas ir daļa no Savienības tiesībām. Šā memoranda juridiskais pamats ir LESD 143. pants, ar ko Savienībai ir paredzēta kompetence

¹⁹ Eiropas Kopienas un Rumānijas saprašanās memorands, noslēgts Bukarestē un Briselē 2009. gada 23. jūnijā.

piešķirt savstarpēju palīdzību dalībvalstij, kuras valūta nav euro un kurai ir radušās maksājumu bilances grūtības vai pastāv būtisks šādu grūtību rašanās risks (31., 45. un 47. punkts).

Tiesa piebilda, ka saprašanās memorandā Rumānijai tik tiešām ir piešķirta zināma rīcības brīvība izlemt, kuri pasākumi ir labākie, lai izpildītu minētās saistības. Tomēr, pirmkārt, ja dalībvalsts veic pasākumus, īstenojot rīcības brīvību, kas tai ir piešķirta ar Savienības tiesību aktu, ir jāuzskata, ka tā īsteno šīs tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Otrkārt, Lēmuma 2009/459²⁰ 3. panta 5. punktā noteiktie mērķi, kā arī saprašanās memorandā noteiktie mērķi ir pietiekami detalizēti un precīzi, lai varētu uzskatīt, ka no valsts likuma izrietošais kumulēšanas aizliegums ir vērsts uz to, lai īstenotu šo memorandu un šo lēmumu un tādējādi Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Līdz ar to pēdējais minētais ir piemērojams pamatlietā (48. punkts).

2019. gada 7. novembra spriedums UNESA u.c. (no C-80/18 līdz C-83/18, EU:C:2019:934)

Pamatlietas attiecās uz vairāku Spānijas nodokļu par kodolenerģiju likumību, kurus apstrīdēja sabiedrības, kas ražo kodolenerģiju. *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija), izskatot šīs lietas, uzdeva Tiesai jautājumu par tiesiskā regulējuma, kurā ir paredzēti šie nodokļi, saderību ar Savienības tiesībām. Būtībā iesniedzējtiesa it īpaši vēlējās noskaidrot, vai ar attiecīgo tiesisko regulējumu ir ievērots LESD 191. panta 2. punktā minētais “piesārņotājs maksā” princips, Hartas 20. pants (“Vienlīdzība likuma priekšā”) un 21. pants (“Diskriminācijas aizliegums”), kā arī Direktīvas 2005/89²¹ un 2009/79²², ņemot vērā, ka kodolenerģijas ražošanas uzņēmumi maksāja īpaši lielu attiecīgo nodokļu daļu salīdzinājumā ar citiem elektroenerģijas nozares uzņēmumiem.

Vispirms, runājot par jautājumu par attiecīgo valsts tiesību aktu saderību ar LESD 191. panta 2. punktu un Direktīvu 2005/89, Tiesa norādīja, pirmkārt, ka princips “piesārņotājs maksā”, kā tas paredzēts LESD 191. panta 2. punktā, visticamāk, nevar tikt piemērots situācijai pamatlietā, jo šis noteikums netika īstenots nedz ar Direktīvu 2009/72, nedz ar Direktīvu 2005/89. Otrkārt, attiecībā uz Direktīvas 2005/89 piemērojamību Tiesa norādīja, ka lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu nebija ietverti visi elementi, kas minēti tās Reglamenta 94. panta c) punktā, tāpēc tā uzskatīja, ka šīs informācijas trūkums neļaut tai lemt par Hartas 20. un 21. panta piemērojamību. Šajā ziņā tā atgādināja, ka Hartas 51. panta 1. punktā ir apstiprināta Tiesas pastāvīgā judikatūra, saskaņā ar kuru Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras regulē ar Savienības tiesībām, taču ne ārpus šādām situācijām. Tādējādi, ja tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, Tiesas kompetencē nav to izskatīt un attiecīgā gadījumā ar tām Hartas normām vien, uz kurām ir izdarīta atsauce, šī kompetence nevar tikt pamatota. Šajā lietā Hartas 20. un 21. panta piemērojamību varētu konstatēt tikai tad, ja būtu bijis piemērojams LESD 191. panta 2. punkts vai Direktīva 2005/89. Tomēr, tā kā nešķīta, ka šīs tiesību normas varētu būt piemērojamas pamatlietās, tā atzina par nepieņemamu jautājumu par Hartas 20. un 21. panta, lasot tos kopsakarā ar šīm tiesību normām, interpretāciju (30. un 35.–40. punkts).

20 Padomes Lēmums 2009/459/EK (2009. gada 6. maijs) par Kopienas vidēja termiņa finansiālās palīdzības piešķiršanu Rumānijai (OV 2009, L 150, 8. lpp.).

21 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/89/EK (2006. gada 18. janvāris) par pasākumiem, lai nodrošinātu elektroapgādes drošumu un ieguldījumus infrastruktūrā (OV 2006, L 33., 22. lpp.).

22 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/72/EK (2009. gada 13. jūlijs) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu un par Direktīvas 2003/54/EK atcelšanu (OV 2009, L 211, 55. lpp.).

Turpinājumā, attiecībā uz Direktīvas 2009/72 piemērojamību, Tiesa atgādināja, ka tās 3. panta 1. punktā paredzētais diskriminācijas aizlieguma princips dalībvalstīm ir saistošs tikai tad, ja attiecīgā valsts situācija ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Norādot šajā gadījumā, ka attiecīgās situācijas bija pilnībā iekšējas un ka attiecīgie nodokļi bija fiskāla rakstura pasākumi, Tiesa uzskatīja, ka, tā kā Direktīva 2009/72 nav uzskatāma par pasākumu, kas attiecas uz dalībvalstu fiskālo noteikumu tuvināšanu, tās 3. panta 1. punktā paredzētais diskriminācijas aizlieguma princips nav piemērojams apstrīdētajam tiesiskajam regulējumam. Līdz ar to Tiesa nosprieda – tā kā iesniedzējtiesas nolēmumā nav precizēts neviens cits Savienības tiesību instruments, kas ar valsts tiesisko regulējumu tiktu īstenots, nevar uzskatīt, ka Spānijas Karaliste, pieņemot šo regulējumu, būtu īstenojusi Savienības tiesības. Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka tās kompetencē nav atbildēt uz jautājumiem, kas attiecas uz šo direktīvu, ciktāl runa ir par Hartas 20. un 21. panta interpretāciju (47., 48., 51. un 53. punkts).

2017. gada 7. septembra rīkojums Demarchi Gino (C-177/17 un C-178/17, EU:C:2017:656)

Pamattiesvedība norisinājās starp kreditoriem, kuri bija piedalījušies divās dažādās bankrota procedūrās, un *Ministero della Giustizia* (Tieslietu ministrija, Itālija) par summām, kas pēdējai minētajai kā taisnīga kompensācija bija jāizmaksā tiesvedību pārmērīgā ilguma dēļ. Tā kā minētās tiesvedības bija pārmērīgi ilgas, šie kreditori *Corte d'appello di Torino* (Turīnas apelācijas tiesa, Itālija) iesniedza prasības par zaudējumu atlīdzību, pamatojoties uz konkrētu Itālijas likumu. Šī tiesa apmierināja viņu prasījumus. Tad prasītāji vērsās iesniedzējtiesā ar prasību panākt, ka tiek izpildīti pienākumi, kuri attiecīgajai valsts iestādei ir noteikti ar spriedumiem, kas kļuvuši galīgi. Tomēr, tā kā prasītāji nebija izpildījuši Itālijas konkrētajā likumā paredzētos pienākumus, kas ietvēra sarežģītas administratīvas formalitātes, iesniedzējtiesai viņu prasības šā iemesla dēļ bija jāatzīst par nepieņemamām.

Šaubīdamās par Itālijas konkrētā likuma noteikuma par minētajām formalitātēm saderību ar Hartā ietvertajām tiesībām uz taisnīgu tiesu, iesniedzējtiesa uzdeva Tiesai jautājumu par to, vai Hartas 47. panta ("Tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu") 2. punktā ietvertajam principam, lasot to kopsakarā ar LESD 67., 81. un 82. pantu, ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, atbilstoši kuram personām, kam ir radīts kaitējums pārmērīgi ilgas tiesvedības dēļ tiesu sadarbības jomā, ir jāveic virkne sarežģītu administratīva rakstura darbību, lai panāktu taisnīgas kompensācijas samaksu, kuru valstij ir piespriests tām izmaksāt, taču pa to laiku tās nedrīkst vērsties tiesā saistībā ar izpildi un pēc tam prasīt atlīdzināt zaudējumus, kas radušies minētās maksājuma kavēšanās dēļ.

Tiesa atgādināja savu judikatūru, saskaņā ar kuru Savienības pamattiesības nav piemērojamas valsts tiesiskajam regulējumam tādēļ, ka Savienības tiesībās attiecīgajā jomā nav paredzēti nekādi pienākumi dalībvalstīm saistībā ar situāciju pamatlīnē. Šajā lietā tā atzīmēja, ka iesniedzējtiesas norādītajās LESD normās (LESD 81. un 82. pants) dalībvalstīm nav paredzēti konkrēti pienākumi saistībā ar tādu summu samaksu, kuras valstij piespriests izmaksāt kā taisnīgu kompensāciju par pārmērīgi ilgu tiesvedību, un ka pašreizējā stāvoklī Savienības tiesībās nav specifiska tiesiskā regulējuma šajā jomā. Tiesa no dažādajiem izskatītajiem elementiem secināja, ka tās kompetencē nav sniegt atbildi uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu (21.–25., 28., 29. punkts un rezolutīvā daļa).

2.1.2. Jautājums par iespēju privātpersonām atsaukties uz noteiktām Hartas tiesību normām

2018. gada 6. novembra spriedumi (virspalāta) Bauer un Willmeroth (C-569/16 un C-570/16, EU:C:2018:871) un Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften (C-684/16, EU:C:2018:874)

Šajās trijās lietās saistībā ar ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu, kas nebija izmantots pirms aplūkoto darba attiecību beigām, iesaistītie darba ņēmēju tiesību pārņēmēji un iesaistītais darba ņēmējs saskārās ar attiecīgo bijušo darba devēju atteikumu izmaksāt finansiālu kompensāciju par minētajiem neizmantotajiem ikgadējiem atvaļinājumiem. Pirmajā lietā (lieta *Bauer un Willmeroth*, C-569/16 un C-570/16) *Bauer un Broßonn* kundzes lūdza attiecīgi Vupertāles pilsētai un *V. Willmeroth* kā viņu mirušo laulāto bijušajiem darba devējiem piešķirt finansiālu kompensāciju par ikgadējiem apmaksātiem atvaļinājumiem, kurus viņu vīri nebija izmantojuši pirms nāves. Otrajā lietā (lieta *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16) bijušais sabiedrības *Max-Planck* darbinieks *T. Shimizu* lūdza tai izmaksāt viņam kompensāciju par tām atvaļinājuma dienām, kuras nebija tikušas izmantotas pirms tos saistošo darba attiecību beigām. Taču saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesību normām darba ņēmēja tiesības uz ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu izbeidzās līdz ar viņa nāvi un tādēļ, ka darba ņēmējs savu darba attiecību laikā nebija lūdzis izmantot ikgadējo apmaksāto atvaļinājumu atsaucēs laikposmā, uz kuru tas attiecās. Šādos apstākļos tiesības uz ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu nevarēja tikt pārvērstas tiesībās uz finansiālu kompensāciju.

Bundesarbeitsgericht (Federālā darba lietu tiesa, Vācija), izskatot šīs dažādās lietas, attiecībā uz katru no tām it īpaši šaubījās, vai gadījumā, ja tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlīnētās nav iespējams interpretēt tādējādi, lai nodrošinātu tā atbilstību Direktīvas 2003/88²³ 7. pantam un Hartas 31. panta ("Tiesības uz ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu") 2. punktam, būtu jāatzīst šo minēto Savienības tiesību normu tieša iedarbība, kuras dēļ valsts tiesai šāds valsts tiesiskais regulējums būtu jāatstāj bez piemērošanas. Iesniedzējtiesa turklāt vaicāja, vai šāda attiecīgā valsts tiesisko regulējumu izstumjoša iedarbība var darboties arī strīdā starp divām privātpersonām, kā tas ir lietās *Willmeroth* (C-570/16) un *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften* (C-304/16).

Šajās lietās tika uzdoti divi jautājumi saistībā ar Hartas piemērošanas jomu.

Tādējādi, pirmkārt, attiecībā uz valsts pasākuma, ar kuru tiek īstenotas Savienības tiesības, esamības vērtējumu Tiesa uzsvēra, ka tiesībām uz ikgadējo apmaksātu atvaļinājumu ir īpaša nozīme ne tikai kā Savienības sociālo tiesību principam, bet arī tādēļ, ka tās ir tieši noteiktas Hartas 31. panta 2. punktā. Šajā ziņā, atgādinot, ka Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās Savienības tiesībās reglamentētajās situācijās, Tiesa uzskatīja, ka, tā kā ar dažādajās lietās aplūkoto attiecīgo valsts tiesisko regulējumu (kas daļēji abiem spriedumiem ir kopīgs) tiek ieviesta Direktīva 2003/88, tad Hartas 31. panta 2. punkts šajās lietās ir piemērojams.

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV 2003, L 299, 9. lpp.). Konkrēti, šīs direktīvas 7. pantā ir reglamentētas ikviena darba ņēmēja tiesības uz vismaz četras nedēļas ilgu apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu.

Otrkārt, Tiesai bija jāpauž nostāja par Hartas 31. panta 2. punkta piemērošanas jomu. Konkrētāk, tai bija jāprecizē, vai privātpersonas var tieši atsaukties uz šo tiesību normu gan attiecībā uz publiskā sektora darba devēju, gan uz privātā sektora darba devēju, lai panāktu, ka valsts tiesa, pirmkārt, nepiemēro strīdīgo tiesisko regulējumu katrā lietā un, otrkārt, attiecīgā gadījumā nodrošina, ka mirušā darba ņēmēja tiesību pārņēmējiem vai attiecīgajam darba ņēmējam netiek liegta finansiāla kompensācija par iegūtu un neizmantotu atvaļinājumu.

Šajā ziņā Tiesa vispirms norādīja, ka, imperatīvā formulējumā nosakot, ka "ikvienam darba ņēmējam" ir "tiesības" uz "ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu", Hartas 31. panta 2. punkts atspoguļo svarīgu Savienības sociālo tiesību principu, no kura var atkāpties tikai saskaņā ar stingriem nosacījumiem, kas paredzēti Hartas 52. panta 1. punktā, un it īpaši, ievērojot tiesību uz apmaksātu ikgadējo atvaļinājumu būtību. Tādējādi, pamatojoties uz spriedumu lietā *Egenberger*²⁴, Tiesa apstiprināja, ka Hartas 31. panta 2. punktā iedibinātās tiesības uz ikgadēju apmaksātu atvaļinājumu attiecībā uz pašu to pastāvēšanu iegūst vienlaikus obligātu un beznosacījuma raksturu, kas nav jākonkrēzē Savienības vai valsts tiesībās, kurās ir vienīgi jāprecizē ikgadēja atvaļinājuma konkrētais ilgums. Tiesa no tā secināja, ka minētā tiesību norma pati par sevi ir pietiekama, lai darba ņēmējiem rastos tiesības, uz kurām tie var atsaukties strīdā pret darba devēju situācijā, uz ko attiecas Savienības tiesības un kas tādējādi ietilpst Hartas piemērošanas jomā. Līdz ar to Tiesa precizēja, ka šī paša Hartas 31. panta 2. punkta ietekme attiecībā uz situācijām, kas ietilpst tās piemērošanas jomā, var būt tāda, ka valsts tiesai ir jāatstāj nepiemērots tāds valsts tiesiskais regulējums kā šajos divos spriedumos (lieta *Bauer un Willmeroth*, C-569/16 un C-570/16, 84.–86. punkts) (lieta *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, 73.–75. punkts).

Turpinājumā, runājot par Hartas 31. panta 2. punkta iedarbību uz darba devējiem, kas ir privātpersonas, Tiesa norādīja – lai gan Hartas 51. panta 1. punktā ir precizēts, ka tās noteikumi attiecas uz Savienības iestādēm un struktūrām, ievērojot subsidiaritātes principu, kā arī uz dalībvalstīm, taču tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesību aktus, šajā 51. panta 1. punktā tomēr nav aplūkots jautājums, vai šādām privātpersonām vajadzības gadījumā tieši nevar tikt pieprasīts ievērot kādas šīs Hartas tiesību normas, un tādēļ to nevar interpretēt tādējādi, ka tas sistemātiski izslēgtu šādu iespēju. Tiesa līdz ar to secināja, ka gadījumā, ja tādu valsts tiesisko regulējumu kā šajās atšķirīgajās lietās nav iespējams interpretēt tādējādi, lai nodrošinātu saderību ar Direktīvas 2003/88 7. pantu un Hartas 31. panta 2. punktu, valsts tiesai ir arī jānodrošina, lai mirušā darba ņēmēja tiesību pārņēmējiem vai attiecīgajam darba ņēmējam netiktu liegta finansiāla kompensācija par iegūtu un neizmantotu atvaļinājumu, jo šī kompensācija ir jāizmaksā attiecīgajam bijušajam darba devējam. Šāds pienākums valsts tiesai ir saskaņā ar Direktīvas 2003/88 7. pantu un Hartas 31. panta 2. punktu, ja strīds ir starp privātpersonu un publiskas iestādes statusā esošu darba devēju, un saskaņā ar otro no šīm tiesību normām, ja strīds ir starp privātpersonu un privātpersonas statusā esošu darba devēju (lieta *Bauer un Willmeroth*, C-569/16 un C-570/16, 87.–92. punkts un rezolutīvās daļas 2) punkts)²⁵ (lieta *Max-Planck-Gesellschaft zur Förderung der Wissenschaften*, C-684/16, 76.–81. punkts un rezolutīvās daļas 2) punkts)²⁶.

2.2. Šķērslis vai ierobežojums attiecībā uz konkrētām Savienības tiesībām vai to liegums tās efektīvi izmantot

²⁴ [Spriedums, 2018. gada 17. aprīlis, *Egenberger* \(C-414/16, EU:C:2018:257\)](#).

²⁵ Informācija par šo spriedumu ir iekļauta 2018. gada ziņojumā, 18. lpp.

²⁶ Informācija par šo spriedumu ir iekļauta 2018. gada ziņojumā, 17. un 18. lpp.

2014. gada 30. aprīļa spriedums Pflieger u.c. (C-390/12, EU:C:2014:281)

Šī lieta attiecās uz četrām tiesvedībām, kurām kopējs bija fakts, ka pēc dažādās vietās Austrijā veiktām pārbaudēm uz laiku tika aizturēti azartspēļu automāti, kurus uzskatīja par izmantotiem aizliegtu azartspēļu organizēšanai. Šie azartspēļu automāti bija tikuši ekspluatēti bez administratīvo iestāžu iepriekšējas atļaujas, kuras saņemšana bija nosacījums, kas paredzēts Austrijas federālajā Azartspēļu likumā (*Glücksspielgesetz, BGBl. 620/1989*).

Unabhängiger Verwaltungssenat des Landes Oberösterreich (Augšaustrijas federālās zemes Neatkarīgais administratīvais senāts, Austrija), kurš izskatīja šīs tiesvedības, uzdeva Tiesai jautājumu par to, vai minētais tiesiskais regulējums ir saderīgs ar LESD 56. pantā garantēto pakalpojumu sniegšanas brīvību, kā arī ar Hartas 15.–17., 47. un 50. pantu. Tas it īpaši uzskatīja, ka Austrijas iestādes nav pierādījušas, ka noziedzība un/vai azartspēļu atkarība attiecīgajā laikposmā patiešām būtu ievērojama problēma, nedz arī to, ka cīņa pret noziedzību un spēlētāju aizsardzība, nevis tikai valsts ieņēmumu maksimāla palielināšana, būtu azartspēļu monopolstāvokļa patiesais mērķis.

Tiesvedībā Tiesā vairākas valdības apgalvoja, ka Harta nav piemērojama šajā lietā, jo azartspēļu jomā nav saskaņota regulējuma un ar valstu tiesisko regulējumu, kas saistīts ar šo jomu, netiek īstenoti Savienības tiesību akti Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.

Šajā ziņā Tiesa noteica, ka tad, ja atklājas, ka valsts tiesiskais regulējums var radīt šķēršļus vienas vai vairāku Līgumā garantēto pamatbrīvību īstenošanai, un ja dalībvalsts norāda primārus vispārējo interešu apsvērumus, lai to pamatotu, tā var izmantot Savienības tiesībās paredzētos izņēmumus, lai pamatotu šo šķērslī, tikai tiktāl, cik tas atbilst pamattiesībām, kuru ievērošanu nodrošina Tiesa. Pēc Tiesas domām, šis pienākums nodrošināt atbilstību pamattiesībām acīmredzami ietilpst Savienības tiesību un līdz ar to Hartas piemērošanas jomā. Tādējādi Savienības tiesībās paredzēto izņēmumu izmantošana no dalībvalsts puses, lai pamatotu Līgumā garantētas pamatbrīvības šķērslī, ir jāuzskata par "Savienības tiesību īstenošanu" Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē.

Tātad šajā lietā Harta bija piemērojama. Austrijā ieviestais tiesiskais regulējums azartspēļu jomā bija LESD 56. pantā garantētās pakalpojumu sniegšanas brīvības ierobežojums. Turklāt, lai pamatotu šo tiesisko regulējumu, tika norādīti tādi mērķi kā spēlētāju aizsardzība un ar šīm spēlēm saistītās noziedzības apkarošana, kas ir primāri vispārējo interešu apsvērumi, kuri saskaņā ar Tiesas judikatūru ir atzīti par tādiem, kas var pamatot pamatbrīvību ierobežojumus azartspēļu jomā. Tiesa šajā lietā uzskatīja, ka atsevišķa pārbaude šajā ziņā nav nepieciešama, jo šajā gadījumā valsts tiesiskā regulējuma radītā ierobežojuma novērtējums saistībā ar LESD 56. pantu attiecas arī uz varbūtējiem Hartā paredzēto tiesību un brīvību īstenošanas ierobežojumiem (35., 36., 39., 42. un 60. punkts) ²⁷.

---

27 Informācija par šo spriedumu ir iekļauta 2014. gada ziņojumā, 37. lpp.

2016. gada 13. septembra spriedumi (virspalāta) Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675) un CS (C-304/14, EU:C:2016:674)

Iepriekšējas kriminālsodāmības dēļ diviem trešo valstu valstspiederīgajiem to uzņēmējdarbības valstu iestādes, kas bija arī dalībvalstis, kuru valstspiederība bija viņu nepilngadīgajiem bērniem, kas atradās šo personu aizgādībā un bija Savienības pilsoņi, paziņoja attiecīgi par uzturēšanās atļaujas atteikumu un lēmumu par izraidīšanu. Pirmajā lietā (*Rendón Marín*, C-165/14) prasītājs bija tēvs diviem nepilngadīgiem bērniem, proti, dēlam, kuram ir Spānijas pilsonība, un meitai, kurai ir Polijas pilsonība; viņam bija atsevišķas aizgādības tiesības attiecībā uz bērniem, un viņi vienmēr bija uzturējušies Spānijā. Otrajā lietā (CS, C-304/14) ieinteresētā persona bija māte bērnam, kuram bija Lielbritānijas valstspiederība, kurš uzturējās kopā ar viņu Apvienotajā Karalistē un atradās viņas atsevišķā aizgādībā.

Izskatot šīs tiesvedības, iesniedzējtiesas (attiecīgi – *Tribunal Supremo* (Augstākā tiesa, Spānija) un *Upper Tribunal* (Augstākā tiesa, Apvienotā Karaliste)) uzdeva Tiesai jautājumu par to, vai vienīgi tas, ka pastāv iepriekšēja kriminālsodāmība, pats par sevi var pamatot trešās valsts valstspiederīgā, kura aizgādībā atrodas nepilngadīgs Savienības pilsonis, uzturēšanās tiesību atteikumu vai izraidīšanu.

Tiesa vispirms paskaidroja, ka Direktīvu 2004/38 par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā²⁸ piemēro tikai Savienības pilsoņiem, kas pārceļas uz dzīvi vai uzturas dalībvalstī, kurai tie nav valstiski piederīgi, un viņu ģimenes locekļiem. Runājot par šajās divās lietās aplūkotajiem gadījumiem, tikai prasītājs pirmajā lietā un viņa meita, kurai ir Polijas valstspiederība, varētu tādējādi izmantot uzturēšanās tiesības saskaņā ar šo direktīvu. Lai gan minētā direktīva bija piemērojama tikai viena bērna situācijā, trīs bērni, kuri bija iesaistīti šajās divās lietās, varēja – saskaņā ar LESD 20. pantu un tādēļ vien, ka viņiem ir Savienības pilsoņu statuss, – atsaukties uz šim statusam piemītošajām tiesībām (kas ietver arī tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā).

Turpinājumā Tiesa atgādināja, ka ir tādas ļoti īpašas situācijas, kurās, lai gan atvasinātās tiesības attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās tiesībām nav piemērojamas un attiecīgais Savienības pilsonis nav izmantojis savu pārvietošanās brīvību, tomēr uzturēšanās tiesības ir jāpiešķir trešās valsts valstspiederīgajam, kurš ir šī pilsoņa ģimenes loceklis, jo pretējā gadījumā netiktu ievērota Savienības pilsonības lietderīgā iedarbība, ja šādu tiesību atteikuma rezultātā minētajam pilsonim faktiski būtu jāpamet Savienības teritorija kopumā, tādējādi atņemot viņam iespēju efektīvi izmantot atbilstoši šim statusam piešķirtās tiesības. Pēc Tiesas domām, minētās situācijas raksturo fakts, ka, lai arī tās tiek regulētas tiesiskajā regulējumā, kas a priori ietilpst dalībvalstu kompetencē, proti, tajā, kas attiecas uz trešo valstu valstspiederīgo tiesībām ieceļot un uzturēties ārpus atvasināto tiesību normu piemērošanas jomas, kuras noteiktos apstākļos paredz šādu tiesību piešķiršanu, šīm situācijām tomēr ir raksturīga saikne ar Savienības pilsoņa pārvietošanās un uzturēšanās brīvību, kas liedz minētajiem valstspiederīgajiem atteikt ieceļošanas un uzturēšanās tiesības dalībvalstī, kurā šis pilsonis dzīvo, lai neaizskartu šo brīvību. Tad Tiesa secināja, ka trim bērniem, kas iesaistīti abās aplūkotajās lietās, kā Savienības pilsoņiem ir tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties Savienības teritorijā un jebkurš šo tiesību ierobežojums ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā. Tiesa uzskatīja, ka abu aplūkoto situāciju rezultātā,

²⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/38/EK (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.).

ja vecākiem, kuri ir trešo valstu valstspiederīgie, būtu jāatstāj Savienības teritorija, kopā ar tiem izbrauktu arī bērni un tādējādi šiem trim bērniem tiktu liegta iespēja efektīvi izmantot pamattiesības, ko viņiem piešķir Savienības pilsoņa statuss. Līdz ar to abas šīs situācijas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

Visbeidzot, abos šajos spriedumos Tiesa norādīja, ka LESD 20. pants neietekmē dalībvalstu iespēju atsaukties uz izņēmumu saistībā it īpaši ar sabiedriskās kārtības un valsts drošības nodrošināšanu. Tomēr tā arī atzīmēja, ka, ciktāl abām aplūkotajām situācijām ir piemērojamas Savienības tiesības, iesniedzējtiesām, novērtējot šīs situācijas, ir jāņem vērā tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kas ir paredzētas Hartas 7. pantā, interpretējot šo pantu kopā ar pienākumu ņemt vērā bērna interešu prioritāti, kas ir atzīta Hartas 24. panta 2. punktā (lieta *Rendón Marín*, C-165/14, 74.–81. un 85. punkts) (lieta CS, C-304/14, 29.–33., 36. un 48. punkts).

2020. gada 18. jūnija spriedums (virspalāta) Komisija/Ungārija (Biedrošanās pārskatāmība) (C-78/18, EU:C:2020:476)

2017. gadā Ungārija pieņēma likumu, kura mērķis bija nodrošināt ārvalstu izcelsmes ziedojumus saņemošo pilsonisko organizāciju pārskatāmību (2017. gada Likums Nr. LXXVI par ārvalstu atbalstu saņemošo organizāciju pārskatāmību). Saskaņā ar šo likumu šīm organizācijām bija jāreģistrējas Ungārijas tiesās kā "ārvalstu atbalstu saņemošām organizācijām", ja ziedojumu summa, ko tās bija saņēmušas no citām dalībvalstīm vai trešām valstīm, gadā pārsniedza noteiktu sliekšni. Reģistrējoties tām bija jānorāda arī visu to ziedotāju vārdi, uzvārdi vai attiecīgi nosaukumi, kuru sniegtais atbalsts sasniedza vai pārsniedza 500 000 Ungārijas forintu (aptuveni 1400 EUR), un attiecīgā atbalsta precīzs apmērs. Pēc tam šī informācija tika publicēta publiski un bez maksas pieejamā elektroniskā platformā. Turklāt katrai attiecīgajai pilsoniskās sabiedrības organizācijai savā tīmekļvietnē un visās savās publikācijās bija jānorāda, ka tā ir "ārvalstu atbalstu saņemoša organizācija".

Komisija pārmeta Ungārijai, ka tā nav izpildījusi LESD 63. pantā (par kapitāla brīvu apriti) un Hartas 7. pantā ("Privātās un ģimenes dzīves neaizskaramība"), 8. pantā ("Personas datu aizsardzība") un 12. pantā ("Pulcēšanās un biedrošanās brīvība") paredzētos pienākumus, un, pieņemot šo likumu, noteikusi normas, kurās paredzēti reģistrēšanās, deklarēšanās un publiskošanas pienākumi dažu kategoriju pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kuras saņem ārvalstu atbalstu, kas pārsniedz konkrētu sliekšni, un kurās paredzēta iespēja piemērot sankcijas organizācijām, kas neizpilda šos pienākumus. Šā tiesiskā regulējuma pamatojumam Ungārija savukārt izvirzīja vairākus mērķus – palielināt pilsoniskās sabiedrības organizāciju finansējuma pārskatāmību, aizsargāt sabiedrisko kārtību un drošību, cīņoties pret noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanu, terorisma finansēšanu un organizēto noziedzību.

Attiecībā uz Hartas piemērojamību Tiesa atgādināja, ka tad, ja dalībvalsts apgalvo, ka kāds tās veikts pasākums, kas ierobežo LESD garantētu pamatbrīvību, ir attaisnojams, pamatojoties uz šo Līgumu vai ar Savienības tiesībās atzītu primāru vispārējo interešu apsvērumu, šāds pasākums ir jāuzskata par Savienības tiesību īstenošanu Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē un tāpēc tam ir jāatbilst nupat minētajā normā nostiprinātajām pamattiesībām (101. punkts).

Šajā gadījumā Tiesa konstatēja, ka attiecīgais tiesiskais regulējums ir uzskatāms par LESD 63. pantā aizliegtu kapitāla brīvas aprites ierobežojumu un ka Ungārija, lai pamatotu šo ierobežojumu, atsaucās uz primāra vispārējo interešu apsvēruma esamību, kā arī uz iemesliem, kas minēti LESD 65. pantā. Līdz ar to tā norādīja, ka šī likuma normām ir jāatbilst Hartai, un šī prasība nozīmē, ka minētās normas nedrīkst radīt ierobežojumus Hartā nostiprinātajām tiesībām un brīvībām, un – gadījumā, ja šādi ierobežojumi tiek radīti, – tiem jābūt attaisnojamiem, ņemot vērā Hartas 52. panta 1. punktā minētās prasības. Tad Tiesa nosprieda, ka ir jāpārbauda, vai šīs tiesību normas ierobežo tiesības, kas ir aizsargātas ar Hartas 7., 8. un 12. pantu, un, ja atbilde būtu apstiprinoša, vai šādi ierobežojumi tomēr ir attaisnojami (102.–104. punkts).

2020. gada 6. oktobra spriedums (virspalāta) Komisija/Ungārija (Augstākā izglītība), (C-66/18, EU:C:2020:792)

Komisija pārmeta Ungārijai, ka tā nav izpildījusi pienākumus, kas tai it īpaši ir paredzēti Vispārējās vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību (turpmāk tekstā – “GATS”) ²⁹ XVII pantā, LESD 49. un 56. pantā, kā arī Hartas 13. pantā (“Humanitāro un eksakto zinātņu brīvība”), 14. panta 3. punktā (“Brīvība dibināt mācību iestādes”) un 16. pantā (“Darījumdarbības brīvība”), nosakot Ungārijā pasākumu, ar kuru ārpus Eiropas Ekonomikas zonas esošo ārvalstu izglītības iestāžu iespēja sniegt izglītību Ungārijā, noslēgumā izsniedzot diplomu, ir pakļauta nosacījumam par to, ka Ungārijas valdība un attiecīgās iestādes mītnesvietas valsts valdība ir saistītas ar starptautisku līgumu un ka minētās iestādes sniedz augstāko izglītību savā mītnesvietas valstī. Lai pamatotu šo tiesisko regulējumu, ar kuru tika īstenots GATS XVII pants, Ungārija it īpaši atsaucās uz primāriem vispārējo interešu apsvērumiem saistībā ar augstākās izglītības iestāžu maldinošas prakses novēršanu un nepieciešamību nodrošināt augstu augstākās izglītības kvalitātes līmeni.

Runājot par Hartas normu piemērojamību, Tiesa atgādināja, ka Hartas piemērošanas joma attiecībā uz dalībvalstu rīcību ir definēta tās 51. panta 1. punktā, saskaņā ar kuru Hartas noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, “ja tās īsteno Savienības tiesību aktus”. Šajā ziņā Tiesa norādīja, ka GATS ir daļa no Savienības tiesībām. Tādējādi, pirmkārt, ja dalībvalstis izpilda no GATS izrietošos pienākumus, ir uzskatāms, ka tās īsteno Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Otrkārt, Tiesa atgādināja, ka tad, ja dalībvalsts apgalvo, ka kāds no tās veiktajiem pasākumiem, kas ierobežo LESD garantētu pamatbrīvību, ir attaisnojams ar Savienības tiesībās atzītu primāru vispārējo interešu apsvērumu, šāds pasākums ir jāuzskata par Savienības tiesību īstenošanu Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē un tāpēc tam ir jāatbilst tajā nostiprinātajām pamattiesībām. Līdz ar to Tiesa uzskatīja, ka strīdīgajiem pasākumiem ir jāatbilst Hartā nostiprinātajām pamattiesībām. Vispirms konstatējusi, ka Ungārija, lai pamatotu šos ierobežojumus, atsaucas uz vispārējo interešu mērķiem, Tiesa norādīja, ka ir jāpārbauda, vai šie pasākumi ierobežo pamattiesības, uz kurām atsaucas Komisija, un apstiprinošas atbildes gadījumā – vai tie tomēr ir attaisnojami ar Ungārijas norādītajiem iemesliem (211.–216. punkts).

²⁹ Vispārējā vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību ir iekļauta Līguma par Pasaules Tirdzniecības organizācijas (PTO) izveidošanu pielikumā. Šo Līgumu par PTO izveidošanu Savienība parakstīja un pēc tam 1994. gada 22. decembrī apstiprināja ar Lēmumu 94/800/EK (OV 1994, L 336, 1. lpp.). GATS XVII panta “Nacionālais režīms” 1. punktā ir paredzēts, ka “sektors, kas definēti tās grafikā, un saskaņā ar tajā noteiktajiem nosacījumiem un nepieciešamajām kvalifikācijām, katra dalībvalsts attiecina uz pakalpojumiem un jebkuras citas dalībvalsts pakalpojumu sniedzējiem attiecībā uz visiem pakalpojumu sniegšanu ietekmējošiem pasākumiem režīmu, kas ir ne mazāk labvēlīgs, kā tas, kurš tiek attiecināts uz pašas līdzīgajiem pakalpojumiem un pakalpojumu sniedzējiem”.

III. Lietas, kurās iesniedzējtiesa nav pierādījusi saikni ar Savienības tiesībām

2014. gada 8. maija spriedums *Pelckmans Turnhout* (C-483/12, EU:C:2014:304)

Pamattiesvedībā Beļģijas sabiedrība, kas darbojas dārzkopības jomā, lūdza izbeigt vairāku citu konkurējošu dārzkopības sabiedrību praksi atvērt savus veikalus sabiedrībai septiņas dienas nedēļā, lai gan Beļģijas tiesību aktos ir paredzēts pienākums ievērot iknedēļas slēgšanas dienu. Konkurējošās sabiedrības apgalvoja, ka attiecīgais regulējums ir pretrunā Savienības tiesībām.

Rechtbank van koophandel te Antwerpen (Antverpenes Tirdzniecības tiesa, Beļģija), kas izskatīja šo lietu, pirmkārt, uzdeva Tiesai prejudiciālus jautājumus (skat. atbildes uz tiem 2012. gada 4. oktobra rīkojumā *Pelckmans Turnhout*, C-559/11, EU:C:2012:615) un, otrkārt, vērsās ar jautājumu par konstitucionalitāti *Grondwettelijk Hof* (Konstitucionālā tiesa, Beļģija). Pēdējā minētā tiesa arī nolēma vērsties Tiesā. Proti, tā kā aplūkotais tiesiskais regulējums paredzēja izņēmumus un neattiecās uz visiem tirgotājiem, šai tiesai radās jautājums par tā saderību ar vienlīdzības un diskriminācijas aizlieguma principiem, kuri noteikti it īpaši Hartas 20. un 21. pantā. Tādēļ tā lūdza Tiesu interpretēt šos pantus, skatot tos kopsakarā ar Hartas 15. pantu ("Brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt") un 16. pantu ("Darījumdarbības brīvība"), kā arī ar LESD 34.–36. pantu (par preču brīvu apriti) un LESD 56. un 57. pantu (par pakalpojumu sniegšanas brīvību).

Tiesa nosprieda, ka šajā lietā tās kompetence interpretēt norādītās Hartas normas nav pierādīta. Lai nonāktu pie šā secinājuma, tā vispirms norādīja, ka atbilstīgi Tiesas Reglamenta 94. panta c) punktam lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir jāietver to iemeslu izklāsts, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par noteiktu Savienības tiesību normu interpretāciju vai spēkā esamību, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un attiecīgajiem valsts tiesību aktiem. Šim izklāstam, tāpat kā šī reglamenta 94. panta a) punktā prasītajam faktam, kuriem ir nozīme, izklāstam ir jāļauj Tiesai papildus lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamībai pārbaudīt savu kompetenci atbildēt uz uzdoto jautājumu. Taču Tiesa šajā lietā konstatēja, ka iesniedzējtiesas nolēmumā nav minēts neviens konkrēts fakts, kas ļautu uzskatīt, ka aplūkotā tiesiskā situācija ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, kas ir nepieciešams nosacījums tam, lai dalībvalsts varētu lūgt interpretēt Hartu. Pēc Tiesas domām, iesniedzējtiesas nolēmums nekādi nepierādīja, ka šai tiesvedībai būtu saikne arī ar kādu iesniedzējtiesas norādītajās Līguma normās paredzētu situāciju (16., 20., 22., 23., 26., 27. punkts un rezolutīvā daļa).

2019. gada 15. maija rīkojums *Corte dei Conti u.c.* (C-789/18 un C-790/18, nav publicēts, EU:C:2019:417)

Pamatlietas attiecās uz diviem *Corte dei Conti* (Revīzijas palāta, Itālija) tiesnešiem, kuri papildus tiesneša atalgojumam saņēma atlīdzību par agrāk veiktu darbu valsts struktūrās. Viņu tiesneša atalgojums tika samazināts, jo, pieskaitot minēto papildu atlīdzību, šis darba atalgojums pārsniedza attiecīgajā valsts tiesiskajā regulējumā paredzēto maksimālo apmēru.

Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), kura izskatīja šīs lietas, izteica šaubas par šāda tiesiskā regulējuma saderību ar vairākām LES un LESD

normām, ar Hartas 15. pantu ("Brīvība izvēlēties profesiju un tiesības strādāt"), 20. pantu ("Vienlīdzība likuma priekšā"), 21. pantu ("Diskriminācijas aizliegums") un 31. pantu ("Godīgi un taisnīgi darba apstākļi"), kā arī ar Eiropas sociālo tiesību pīlāra 3., 5.–7., 10. un 15. pantu. Iesniedzējtiesa norādīja, ka nevar izslēgt, ka citu dalībvalstu pilsoņiem šis valsts tiesiskais regulējums varētu tikt piemērots saistībā ar nodarbinātību, kas nav saistīta ar valsts varu.

Tiesa, atgādinot it īpaši tās Reglamenta 94. pantā paredzētās lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu satura prasības, vispirms norādīja, ka visi pamatlietas apstākļi, šķiet, skar tikai ar vienu dalībvalsti. Turpinājumā Tiesa uzskatīja, ka ar LESD 45. pantu prasītājiem pamatlietā nevar tikt piešķirtas tiesības, jo šī tiesību norma nav piemērojama nodarbinātībai valsts pārvaldē vai darbībām, kurām nav nekāda sasaistes faktora ar kādu no Savienības tiesībās paredzētajām situācijām un kuru visi elementi ir saistīti tikai ar vienu dalībvalsti. Konstatējot, ka iesniedzējtiesa nav norādījusi, kādā veidā, neraugoties uz strīdu pilnībā iekšējo raksturu, attiecībā uz tiem pastāv saikne ar LESD tiesību normām par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos, kas padarītu lūgto prejudiciālo interpretāciju par vajadzīgu šo strīdu atrisināšanai, Tiesa arī uzskatīja, ka šī pati iesniedzējtiesa nav precizējusi ne iemeslus, kas tai likuši šaubīties par LES, LESD un Eiropas sociālo tiesību pīlāra normu interpretāciju, nedz arī saikni, ko tā saskata starp šīm normām un tajā izskatāmajām lietām piemērojamajiem valsts tiesību aktiem.

Visbeidzot, attiecībā uz prejudiciālajos jautājumos minētajām Hartas normām Tiesa atgādināja, ka no tās pastāvīgās judikatūras izriet, ka gadījumā, ja tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, Tiesas kompetencē nav to izskatīt, un attiecīgā gadījumā ar tām Hartas normām vien, uz kurām ir izdarīta atsauce, šo kompetenci nevar pamatot. Līdz ar to, tā kā ne LESD 45. pants, ne citas prejudiciālajos jautājumos minētās tiesību normas nebija piemērojamas, Tiesa secināja, ka nešķiet, ka šīs lietas attiektos uz valsts tiesisko regulējumu, ar kuru tiek īstenotas Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē, un tādējādi lūgumi sniegt prejudiciālu nolēmumu tika atzīti par nepieņemamiem (17.–22., 24., 26.–30. punkts un rezolutīvā daļa).

2020. gada 30. aprīļa rīkojums, Marvik Pastrogor un Rodes – 08 (C-818/19 un C-878/19, nav publicēts, EU:C:2020:314)

Pamatlietās divas Bulgārijas sabiedrības, kas ražo atjaunojamo enerģiju, cēla prasību pret Bulgārijas valsti, lai panāktu nodokļa atmaksu par enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Likumu, kurā ir paredzēts minētais nodoklis, Bulgārijas Konstitucionālā tiesa bija atzinusi par neatbilstošu konstitūcijai. Savu prasību pamatojumam prasītājas apgalvoja, ka šis nodoklis ir noteikts, pārkāpjot Savienības tiesības, it īpaši Direktīvu 2009/28³⁰, Hartas 16. pantu ("Darījumdarbības brīvība") un 17. pantu ("Tiesības uz īpašumu").

Iesniedzējtiesas *Varhoven kasatsionen sad* (Augstākā kasācijas tiesa, Bulgārija) lietā *Marvik Pastrogor* (C-818/19) un *Sofijski Rayonen sad* (Sofijas rajona tiesa, Bulgārija) lietā *Rodes – 08* (C-878/19), norādot, ka Bulgārijas Konstitucionālā tiesa ir vienīgi pārbaudījusi minētā nodokļa atbilstību konstitūcijai, nevis tā saderību ar Savienības tiesībām, uzdeva Tiesai jautājumu par to, vai Savienības tiesības būtu jāinterpretē kā tādas, ar kurām netiek pieļauts valsts regulējums, ar ko tiek ieviests nodoklis no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas ražošanai.

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/28/EK (2009. gada 23. aprīlis) par atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšanu un ar ko groza un sekojoši atceļ Direktīvas 2001/77/EK un 2003/30/EK (OV 2009, L 140, 16. lpp.).

Vispirms attiecībā uz Direktīvas 2009/28 interpretāciju Tiesa norādīja, pirmkārt, ka tās normas neaizliedz dalībvalstīm ieviest nodokli par enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Otrkārt, Tiesa norādīja, ka šo direktīvu, kas nav pasākums, kurš saistīts ar dalībvalstu nodokļu tiesību normu tuvināšanu, nevar piemērot valsts tiesiskajam regulējumam, ar ko tiek ieviests šāds nodoklis.

Turpinājumā, attiecībā uz Hartas interpretāciju, Tiesa atgādināja, ka tās noteikumi attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno Savienības tiesības. Saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību sistēmā garantētās pamattiesības ir jāpiemēro visās situācijās, kuras regulē ar Savienības tiesībām, taču ne ārpus šādām situācijām. Tādējādi, ja valsts tiesiskā situācija neietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, Tiesas kompetencē nav to izskatīt un attiecīgā gadījumā ar tām Hartas normām vien, uz kurām ir izdarīta atsauce, šī kompetence nevar tikt pamatota. Līdz ar to Tiesa precizēja, ka Hartas 16. un 17. panta piemērojamību pamatlietām var konstatēt tikai tad, ja piemērojamas ir kādas citas iesniedzējtiesas minētās Savienības tiesību aktu normas, nevis tikai Hartas normas. Taču šajā lietā, pirmkārt, attiecīgās situācijas ir pilnībā valsts iekšējas, jo tajās nav nekādu pārrobežu elementu. Otrkārt, tika konstatēts, ka Direktīva 2009/28 nav piemērojama attiecīgajam tiesiskajam regulējumam. Šādos apstākļos, tā kā iesniedzējtiesas nolēmumā nebija nekādu papildu precizējumu attiecībā uz kādu citu Savienības tiesību instrumentu, kuru ar šo tiesisko regulējumu īstenotu, Tiesa nosprieda, ka nevar uzskatīt, ka Bulgārijas Republika būtu īstenojusi Savienības tiesības Hartas 51. panta 1. punkta izpratnē. Līdz ar to Tiesa atzina, ka tai acīmredzami nav kompetences atbildēt uz prejudiciālajiem jautājumiem, ciktāl tie attiecas uz Hartas 16. un 17. panta interpretāciju (45., 50.–53., 55.–58., 60. punkts un rezolūtvās daļas 2) punkts).